

Representantforslag 51 S

(2015–2016)

fra stortingsrepresentantene Terje Aasland, Eva Kristin Hansen, Per Rune Henriksen, Åsmund Aukrust, Tone-Helen Toften, Eirik Sivertsen og Magne Rommetveit

Dokument 8:51 S (2015–2016)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Terje Aasland, Eva Kristin Hansen, Per Rune Henriksen, Åsmund Aukrust, Tone-Helen Toften, Eirik Sivertsen og Magne Rommetveit om tiltak for å redusere klimautslipp

Til Stortinget

Bakgrunn

På klimatoppmøtet «COP21» ble Paris-avtalen vedtatt 12. desember 2015. Avtalen ble et vendepunkt for internasjonalt klimasamarbeid.

Det overordnede målet for avtalen er å begrense den globale oppvarmingen til «godt under 2 grader». I tillegg skal landene arbeide for å begrense temperaturstigningen til 1,5 grader sammenlignet med førindustriell tid. Avtalen har også et mål om nettonullutslipp (dvs. balanse mellom menneskeskapte utslipp og opptak av klimagasser) i andre halvdel av århundret.

Dette er den første rettslig bindende klimaavtale med reell global deltakelse fra alle land. Alle land har plikter og rettigheter i den nye avtalen, og alle land skal ha utslippsmål og rapportere på dem. Avtalen vil bidra til økt innsats for utslippsreduksjoner og forsterke arbeidet med klimatilpasning. Den gir en klar retning for framtidig klimaarbeid og inneholder bestemmelser som gjør at innsatsen styrkes over tid.

Som en del av en global og ambisiøs klimaavtale der også andre industriland tar på seg store forpliktelser, har Norge et forpliktende mål om karbonnøytralitet senest i 2030. Dette innebærer at Norge skal sørge for at utslippsreduksjoner tilsvarende norske utslipp i 2030 skal oppfylles. Internasjonale avtaler løser imidlertid ikke klimaproblemet alene, men legger

rammen som de ulike land og aktører trenger for å dra i samme retning.

Enkelte elementer i norsk klimapolitikk ligger fast også etter Paris-avtalen:

- Stortinget har vedtatt målsettinger om utslippsreduksjoner fram til 2020, forankret i to klimaforlik.
- Stortinget har ved klimaforliket fra 2008 forpliktet seg til et mål om karbonnøytralitet senest i 2030, det vil si kutt tilsvarende 100 prosent av norske utslipp.
- Stortinget har vedtatt å knytte seg til EUs rammeverk for utslippsreduksjoner fram til 2030. Dette innebærer 40 prosent reduksjon i utslipp innen 2030.

Målet om å redusere utslipp og målet om å skape ny klimavennlig industri og arbeidsplasser, må være førende for hvordan klimapolitikken utformes. Hovedutfordringen fram til 2030 er å redusere klimagassutslippene utenfor kvotepliktig sektor med om lag 40 pst. Det er antydnet fra regjeringen at en endelig avtale med EU ikke foreligger før 2017. For å nå utslippsreduksjoner i 2030 på om lag 40 pst. er det viktig at tiltak iverksettes raskt og fortrinnsvis før endelig avtale med EU kan foreligge. Det er derfor nødvendig å utarbeide konkrete klimatiltak.

Forslagsstillerne mener at følgende prinsipper bør legges til grunn for virkemiddelbruken for å nå Norges mål om 40 prosent reduksjon i utslipp fram mot 2030:

1. Sikre høy effektivitet i virkemiddelbruken.
2. Pris på utslipp vil være det viktigste virkemiddel.
3. Utvide og forsterke ordninger som legger til rette for ny bærekraftig industri og sysselsettingsvekst også innenfor kvotepliktig sektor.

4. Vektlegge positive virkemidler i industri og næringsliv for å støtte et næringsliv som er konkurransedyktig i lavutslippssamfunnet.
5. Utvikle positive virkemidler som gjør det enklere og mer fordelaktig for den enkelte å gjøre miljø- og klimariktige valg.
6. Innenfor kvotepliktig sektor skal kvotemarkedet og positive virkemidler være grunnlaget for utslippsreduksjoner.
7. Utvikle tiltak utenfor kvotepliktig sektor (transport, bygg, landbruk og avfall).

Forslagsstillerne mener at følgende tiltak må legges til grunn for reduksjoner av klimagassutslipp fram mot 2030:

1. Utslippsfri transportsektor

- a. Øke støtten gjennom Enova til utbygging av ladestasjoner for elbiler og sørge for at disse dimensjoneres slik at de kan imøtekomme den teknologiske utviklingen som foregår. Dette vil innebære en utbygging som sikrer tilstrekkelig effektkapasitet på selve ladestasjonen og i elektrisitetsnettet.
- b. Etablere en støtteordning for utbygging av infrastruktur for hydrogenbasert transport, slik at hydrogenbaserte kjøretøy kan innpasses i det norske markedet.
- c. Utrede en støtteordning for nullutslippslastebiler og nullutslippsbusser, der dette er hensiktsmessig, for å dekke hele eller deler av merkostnadene transportører får ved å velge nullutslippsteknologi.
- d. Følge opp arbeidet fra Grønn skattekommisjon og utrede bruk av fleksibel veibruksavgift som varierer med geografisk plassering og utslippsintensitet i drivstoffet.
- e. Forsterke omleggingen av avgiftssystemet til fordel for null- og lavutslippsbiler slik at biler med klimagassutslipp over tid fases ut.
- f. Legge til rette for økt bruk av fornybart drivstoff (bi drivstoff) med økt innblanding opp mot 40 pst. i transportsektoren. Dette må også vurderes for mobile kilder som traktorer og anleggsmaskiner innen 2030.
- g. Sørge for at fossil energibruk i nybilsalget av person- og varebiler gradvis fases ut. Avgiftssystemet innrettes slik at alle nybilsalg i 2025 skal baseres på lav- og/eller nullutslippsløsninger. Fra 2030 skal avgiftssystemet innrettes slik at tilnærmet 100 pst. av nybilsalget er basert på nullutslippsteknologi.
- h. Legge til rette for utvikling og innføring av fornybart drivstoff innen innenriks luftfart.

- i. Legge til rette for utvikling og innføring av lav- og nullutslippsteknologi for gjenværende dieselstrekninger på jernbane.
- j. Utvikle et program for smarte byer i Norge gjennom bruk av informasjonssystemer og kommunikasjonsteknologi for å levere bedre tjenester til innbyggerne, forbedre energieffektiviteten, kollektivtransporten og avfallssystemene, og bidra til en grønnere byplanlegging.

2. Null- og lavutslippsløsninger i alle industri- grener

- a. Øke fondet for klimateknologi, fornybar energi og energiomlegging til 100 mrd. kroner i 2017, styrke dette ytterligere fram til 2020 i og med at Enova tilføres nye oppgaver.
- b. Utvikle et program for fullskala CCS (karbonfangst og -lagring) på norske industriutslipp i samarbeid mellom Gassnova og Enova hvor staten aktivt bidrar til realisering av minimum ett fullskala anlegg for fangst av CO₂ innen 2020 med program og virkemidler for å forsterke denne satsingen fram til 2025.
- c. Åpne for at Enova kan støtte næringsaktører som vil produsere strøm fra fornybar energi til eget forbruk og som ikke nødvendigvis er koblet til nettet.
- d. Utfordre handlingsrommet i EØS-avtalen for å sikre konkurransedyktige rammebetingelser for nye store investeringer i klimavennlig industri i Norge, herunder garantiordninger som ligger innenfor regelverket om statsstøtte i EØS-avtalen.
- e. Etablere sterkere ordninger for pilotering/uttesting av ny teknologi, herunder demonstrasjonsanlegg, hvor også driftsdeltakelse inkluderes.
- f. Etablere et program for lavutslippsteknologi for olje- og gassektoren og slik bidra til lavutslippsløsninger i olje- og gassnæringen. Programmet bør utvikles i samarbeid med partene i næringen som en del av eller som et supplement til «veikartet for høy produksjon og lave utslipp» som partene i næringen nå utarbeider. Målet er at nye installasjoner som har et driftspotensial utover 2050, driftes etter et slikt prinsipp.
- g. Gjennom Enova legge til rette for overføring av teknologi for lave utslipp fra oljeindustrien til andre næringer og til sluttbrukere av olje og gass.

3. Null- og lavutslippsløsninger til sjøs

- a. Samarbeid mellom stat og kommune om utbygging av infrastruktur for landstrøm ved alle relevante havner.

- b. Bidra til at alle fergestrekninger, der dette er mulig og kan gjennomføres, elektrifiseres innen 2030. Videre må lavutslippsteknologi vurderes og benyttes. Norges mulighet for å utvikle de maritime næringsklyngene til å bli verdensledende på lav- og nullutslippsteknologi innenfor skipsfarten må vektlegges.
- c. Etablere et større forsknings- og teknologiprogram for å utvikle null- og lavutslippsløsninger i maritim sektor.
- d. Legge til rette for at LNG (flytende naturgass) som drivstoff blir mer tilgjengelig for skipsfarten.
- e. Etablere landstrøm for alle større havneanløp.

4. Landbruk og skog

Fastsette mål og tiltak for å redusere klimautslipp fra landbruket i dialog med landbruksnæringen, blant annet tiltak for å øke bærekraftig produksjon av fôr, økt beitebruk, bærekraftig skogbruk, øke nyplanting, øke karbonopptak i skog, øke utnyttelse av GROT (hogstavfall), øke frivillig skogvern. Vurdere å stanse uttak og andre inngrep i torvmyr.

5. Sirkulær økonomi

Regjeringen bes om å framlegge en stortingsmelding om den sirkulære økonomien, hvor blant annet følgende utredes nærmere:

- a. Omlegging til «Grønn økonomi» og økt ressurs-effektivitet som bidrar til reduserte klimautslipp og bedre miljø, samtidig som det gir gevinster for økonomi og samfunn.
- b. Iverksette tiltak som bidrar til at ressurser forblir i økonomien, også etter at et produkt ikke lenger brukes til sitt opprinnelige formål.
- c. Stille krav til produktdesign og materialbruk, reparasjon og økt kapasitetsutnyttelse.
- d. Øke målet for materialgjenvinning og ombruk som vil gi økt ressurseffektivitet og redusert miljøbelastning, i tillegg til å fremme økonomisk vekst og sysselsetting.
- e. Økt utnyttelse av industriens biprodukter som kan utnyttes til nytt råstoff.
- f. Økt bruk av råvarer som stammer fra gjenvinning av avfall.
- g. Styrke muligheter for norsk gjenvinningsindustri og teknologileverandører ved økt materialgjenvinning.
- h. Økt bruk av biogass fra husdyrgjødsel.
- i. Iverksette tiltak for å redusere matsvinn.

- j. Øke kapasiteten til enkeltprodukter for å legge til rette for mer leasing og utlån.
- k. Utrede de økonomiske og miljømessige gevinster knyttet til bedre ressursbruk og for økt produkt-effektivitet i form av sparte materialkostnader og et potensial for nye markeder og produkter.
- l. Vurdere mulige reguleringer, markedsbaserte instrumenter, forskning og innovasjon, informasjonsutveksling, frivillige ordninger og andre incentiver som kan være med på å skape de riktige rammebetingelser for en sirkulær økonomi.

6. Et løft for klimaforskningen – nasjonalt og globalt

- a. Øke klimaforskningen i Norge betydelig, blant annet ved å la en større andel inngå i den næringsrelaterte forskningen hvor formålet er lav- og nullutslippsteknologier. I dag summeres forskningsinnsatsen rettet mot lavutslippsutvikling til 1,2 mrd. kroner.
- b. Bidra globalt til et løft for klimaforskningen.

7. Fortsatt sterkt internasjonalt engasjement

- a. Utvikle et sterkt norsk lederskap internasjonalt innen fornybar energi og energiinfrastruktur.
- b. Opprettholde regnskogsatsingen på et høyt nivå.
- c. Øke garantirammen i GIEKs (Garantiinstituttet for eksportkreditt) u-landsordning, for å legge til rette for eksport av norsk fornybar kompetanse.
- d. Styrke INTPOW. (INTPOW er en prosjektorganisasjon som har som mål å styrke det langsiktige grunnlaget for verdiskaping og sysselsetting i den norske energinæringen og gjøre den mer slagkraftig internasjonalt.)
- e. Opprettholde og forsterke utenlandssatsingen til et sterkt offentlig eid Statkraft. Dette forutsetter en forutsigbar og stabil utbyttepolitikk over tid.
- f. Vurdere om Statens pensjonsfond utland også bør kunne investere i uotert infrastruktur for fornybar energiproduksjon.
- g. Vurdere hvordan staten i større grad kan bidra til investeringer i fornybar infrastruktur globalt.

8. Klimalov/reguleringer

Etablere en kobling mellom klimaloven og styringsmekanismer for å nå fastsatte utslippsreduksjoner som utslippsmålene i loven fastsetter. Målene må bli styrende og mer forpliktende enn hva som har vært i tidligere forlik og bør anviser utslippsbaner for den enkelte sektor.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

I

Stortinget ber regjeringen:

1. Øke støtten gjennom Enova til utbygging av ladestasjoner for elbiler og sørge for at disse dimensjoneres slik at de kan imøtekomme den teknologiske utviklingen som foregår. Dette vil innebære en utbygging som sikrer tilstrekkelig effektkapasitet på selve ladestasjonen og i elektrisitetstettet.
2. Etablere en støtteordning for utbygging av infrastruktur for hydrogenbasert transport, slik at hydrogenbaserte kjøretøy kan innpasses i det norske markedet.
3. Utrede en støtteordning for nullutslippslastebiler og nullutslippsbusser, der dette er hensiktsmessig, for å dekke hele eller deler av merkostnadene transportører får ved å velge nullutslippsteknologi.
4. Følge opp arbeidet fra Grønn skattekommisjon og utrede bruk av fleksibel veibruksavgift som varierer med geografisk plassering og utslippintensitet i drivstoffet.
5. Forsterke omleggingen av avgiftssystemet til fordel for null- og lavutslippsbiler slik at biler med klimagassutslipp over tid fases ut.
6. Legge til rette for økt bruk av fornybart drivstoff (biodrivstoff) med økt innblanding opp mot 40 pst. i transportsektoren. Dette må også vurderes for mobile kilder som traktorer og anleggsmaskiner innen 2030.
7. Sørge for at fossil energibruk i nybilsalget av person- og varebiler gradvis fases ut. Avgiftssystemet innrettes slik at alle nybilsalg i 2025 skal baseres på lav- og/eller nullutslippsløsninger. Fra 2030 skal avgiftssystemet innrettes slik at tilnærmet 100 pst. av nybilsalget er basert på nullutslippsteknologi.
8. Legge til rette for utvikling og innføring av fornybart drivstoff innen innenriks luftfart.
9. Legge til rette for utvikling og innføring av lav- og nullutslippsteknologi for gjenværende dieselstrekninger på jernbane.

II

Stortinget ber regjeringen:

1. Øke fondet for klimateknologi, fornybar energi og energiomlegging til 100 mrd. kroner i 2017, styrke dette ytterligere fram til 2020 i og med at Enova tilføres nye oppgaver.

2. Utvikle et program for fullskala CCS på norske industriutslipp i samarbeid mellom Gassnova og Enova hvor staten aktivt bidrar til realisering av minimum ett fullskala anlegg for fangst av CO₂ innen 2020 med program og virkemidler for å forsterke denne satsingen fram til 2025.
3. Åpne for at Enova kan støtte næringsaktører som vil produsere strøm fra fornybar energi til eget forbruk og som ikke nødvendigvis er koblet til nettet.
4. Utfordre handlingsrommet i EØS-avtalen for å sikre konkurransedyktige rammebetingelser for nye store investeringer i klimavennlig industri i Norge, herunder garantiordninger som ligger innenfor regelverket om statsstøtte i EØS-avtalen.
5. Etablere sterkere ordninger for pilotering/uttesting av ny teknologi, herunder demonstrasjonsanlegg, hvor også driftsdeltakelse inkluderes.
6. Etablere et program for lavutslippsteknologi for olje- og gassektoren og slik bidra til lavutslippsløsninger i olje- og gassnæringen. Programmet bør utvikles i samarbeid med partene i næringen som en del av eller som et supplement til «veikartet for høy produksjon og lave utslipp» som partene i næringen nå utarbeider. Målet er at nye installasjoner som har et driftspotensial utover 2050 driftes etter et slikt prinsipp.
7. Gjennom Enova legge til rette for overføring av teknologi for lave utslipp fra oljeindustrien til andre næringer og til sluttbrukere av olje og gass.

III

Stortinget ber regjeringen:

1. Etablere samarbeid mellom stat og kommune om utbygging av infrastruktur for landstrøm ved alle relevante havner.
2. Bidra til at alle fergestrekninger, der dette er mulig og kan gjennomføres, elektrifiseres innen 2030. Videre må lavutslippsteknologi vurderes og benyttes. Norges mulighet for å utvikle de maritime næringsklyngene til å bli verdensledende på lav- og nullutslippsteknologi innenfor skipsfarten må vektlegges.
3. Etablere et større forsknings- og teknologiprogram for å utvikle null- og lavutslippsløsninger i maritim sektor.
4. Legge til rette for at LNG (flytende naturgass) som drivstoff blir mer tilgjengelig for skipsfarten.
5. Etablere landstrøm for alle større havneanløp.
6. Utvikle et program for smarte byer i Norge gjennom bruk av informasjonssystemer og kommunikasjonsteknologi for å levere bedre tjenester til innbyggerne, forbedre energieffektiviteten, kol-

lektivtransporten og avfallssystemene, og bidra til en grønnere byplanlegging.

IV

Stortinget ber regjeringen:

Fastsette mål og tiltak for å redusere klimautslipp fra landbruket i dialog med landbruksnæringen, blant annet tiltak for å øke bærekraftig produksjon av fôr, økt beitebruk, bærekraftig skogbruk, øke nyplanting, øke karbonopptak i skog, øke utnyttelse av GROT (hogstavfall), øke frivillig skogvern. Vurdere å stanse uttak og andre inngrep i torvmyr.

V

Stortinget ber regjeringen framlegge en stortingsmelding om den sirkulære økonomien, hvor blant annet følgende utredes nærmere:

1. Omlegging til «Grønn økonomi» og økt ressurs-effektivitet som bidrar til reduserte klimautslipp og bedre miljø, samtidig som det gir gevinster for økonomi og samfunn.
2. Iverksette tiltak som bidrar til at ressurser forblir i økonomien, også etter at et produkt ikke lenger brukes til sitt opprinnelige formål.
3. Stille krav til produktdesign og materialbruk, reparasjon og økt kapasitetsutnyttelse.
4. Øke målet for materialgjenvinning og ombruk som vil gi økt ressurseffektivitet og redusert miljøbelastning, i tillegg til å fremme økonomisk vekst og sysselsetting.
5. Økt utnyttelse av industriens biprodukter som kan utnyttes til nytt råstoff.
6. Økt bruk av råvarer som stammer fra gjenvinning av avfall.
7. Styrke muligheter for norsk gjenvinningsindustri og teknologileverandører ved økt materialgjenvinning.
8. Økt bruk av biogass fra husdyrgjødsel.
9. Iverksette tiltak for å redusere matsvinn.
10. Øke kapasiteten til enkeltprodukter for å legge til rette for mer leasing og utlån.
11. Utrede de økonomiske og miljømessige gevinster knyttet til bedre ressursbruk og for økt produkt-effektivitet i form av sparte materialkostnader og et potensial for nye markeder og produkter.

12. Vurdere mulige reguleringer, markedsbaserte instrumenter, forskning og innovasjon, informasjonsutveksling, frivillige ordninger og andre incentiver som kan være med på å skape de riktige rammebetingelser for en sirkulær økonomi.

VI

Stortinget ber regjeringen:

1. Øke klimaforskningen i Norge betydelig, blant annet ved å la en større andel inngå i den næringsrelaterte forskningen hvor formålet er lav- og nullutslippsteknologier. I dag summeres forskningsinnsatsen rettet mot lavutslippsutvikling til 1,2 mrd. kroner.
2. Bidra globalt til et løft for klimaforskningen.

VII

Stortinget ber regjeringen:

1. Utvikle et sterkt norsk lederskap internasjonalt innen fornybar energi og energiinfrastruktur.
2. Opprettholde regnskogsatsingen på et høyt nivå.
3. Øke garantirammen i GIEKs (Garantiinstituttet for eksportkreditt) u-landsordning, for å legge til rette for eksport av norsk fornybarkompetanse.
4. Styrke INTPOW.
5. Opprettholde og forsterke utenlandssatsingen til et sterkt offentlig eid Statkraft. Dette forutsetter en forutsigbar og stabil utbyttepolitikk over tid.
6. Vurdere om Statens pensjonsfond utland også bør kunne investere i uotert infrastruktur for fornybar energiproduksjon.
7. Vurdere hvordan staten i større grad kan bidra til investeringer i fornybar infrastruktur globalt.

VIII

Stortinget ber regjeringen:

Etablere en kobling mellom klimaloven og styringsmekanismer for å nå fastsatte utslippsreduksjoner som utslippsmålene i loven fastsetter. Målene må bli styrende og mer forpliktende enn hva som har vært i tidligere forlik og bør an vise utslippsbaner for den enkelte sektor.

